מלחמה ושלום

משרד הדואר היקר בעולם

העולם שקע בכורסאות הנוחות, התכונן לחדוש המחזה השיגרתי, ספק קומדיה, ספק טרגדיה. בחדר אחד יושבים ערבים, בחדר השני יושבים נציגי ישראל. באמצע יושבים מתווכחים נייטרלים. מדי פעם קמים המתווכים, פותחים את אחת הדלתות, מוסרים ליושבים מעבר לדלת את אשר אמרו יושבי החדר שממול. כדברי אחד הפקידים: זהו משרד הדואר היקר ביותר בעולם.

החידוש היחידי הוא שזו הפעם הראשונה שהיוזמה בסיבוב הקר עברה לידי ישראל. במקום התשובה השגרתית (לא מוכנים ל־הציע כלום, על הצד השני לוותר) באה ה־צעה מעשית: ישראל מציעה הסכם לאי התקפה. החשבון: תמורת הסרת הפחד ה־ערבי מפני כיבוש ישראלי יוותרו הערבים על אי נכונותם להכיר בקיומה של המדינה.

הצעה זו מוגשת על רקע אפקטיבי. אי שם בצפון הארץ נערך התמרון בו נקרא הצבא של המדינה הכחולה לפלוש לארץ אויבת בעלת שטח הררי, „אחרי שקיבלה אינפורמציה שהמדינה הירוקה עומדת להת־קיף". בעיני הערבים זוהי מעין חזרה כל־לית של מסע התקפה ישראלי. חבל הארץ בעל מבנה הררי הקרוב ביותר לישראל הוא, כמובן, המשולש.

בינתיים החלו גם מדינות המערב מגלות יזמה. אחרי שתורכיה ויון נתקבלו לארגון האמנה המערבית והים התיכון „סופח" לאו־קינוס האטלנטי האנטי־סובייטי, דורשים המצ־ביאים לצרף למערכת ההגנה גם את ארצות המרחב. המסקנה: יש ללחוץ על הארצות הערביות להשלים עם ישראל, תמורת צירופן לאמנה — שפירושה כספי הענקות, מתנות נשק וציוד.

אך לשתי ההצעות אין סיכויים. שום מדינאי ערבי אינו מעיז לעשות את הצעד הראשון. ברור לחלוטין שאי אפשר להתקדם לקראת השלום כל עוד רואה ישראל במו"מ רק הזדמנות לעמידה על המקח, בה מציעים מעט ודורשים הרבה, במקום לראות בה במה לתעמולה כדי להגיע אל ידידים אפש־ריים מעבר לגבול.

הדרך היחידה לשבירת הקרח של הסבוב הקר: נסיון ישראלי נועז להגיע אל לב ההמונים הערבים מעל לראשי ממשלותיהם. שיטה אפשרית: פרסום הכרזה חגיגית מטעם נשיא ישראל שתכלול את מטרות השלום הישראליות, תפרט את דמות המרחב אשר מדינת ישראל תהיה מוכנה להשתלב בו, תהיה מנוסחת בצורה שתכבוש את לבן של חלק מן הכתות, המעמדות והמחתרות הנאבקים כיום במרחב.

אלא שלשם כך יש להתפנות מעסקי השׂ־עה, לחשוב על העתיד.

מצרים

יד האלוהים והאנגלים

משך חודשי הקיץ, כשהממשלה מבלה באלכסנדריה ופקידים גבוהים מבקרים שם תכופות נפסקת כמעט לחלוטין כל עבודת המוסדות הממשלתיים והציבוריים בקהיר. מדי פעם מתכנס בית הנבחרים או הסינט המצרי ואם יש מניין של נכבדים שהואילו להופיע מתקיימת הישיבה.

לאחת הישיבות הללו של הסינט, לפני שבוע, הופיע השייך עבדו אל־בורטוגלי, בעל אחוזות עשיר מדרום מצרים. לאחר שהסנט עיין בהצעות שונות ומשונות (ה־צעת חוק לבטל את תעשיית המשקאות הח־ריפים ומכירתם לציבור, הצעה לאשר בניית מסגדים נוספים) קם השייך והטיל פצצה לאווירה הרדומה. „האם נכון הוא שהיבול הרע של השנה, שבא עקב כמות המים הי־רודה בנילוס, נגרם על ידי סגירת אחד הסכרים על ידי מושל הסודאן?"

לפי ידיעות שהשייך קיבל מפלחים ובעלי אדמות בעמק הנילוס היתה השנה כמות המים ירודה ביותר ושטחים רבים נשארו ללא השקאה. וזה, הוא סבר, היה אמצעי לחץ בריטי על המצרים למען יפסיקו את תביעותיהם לפינוי איזור הסואץ וסיפוח ה־סודאן. „ואם זו היתה כוונתם של האנגלים," הוא התריע בפני הנאספים המעטים, „נוכיח להם שהשיגו בדיוק את ההיפך. אני מציע שאם לא יחדלו האנגלים ממעשיהם אלה נתפוס את הסכרים בכוח ונבטיח שאיש לא יתערב במקורות המים שלנו".

לנוכח הסערה שקמה בסינאט התקשר מייד מנהל משרד העבודה הציבורית עם השר באלכסנדריה והלה שיגר מברקים למו־של הסודאן בחרטום ולפקידי הפיקוח של משרדו לכל אורך הנילוס. אף לארצו של היילה סלאסיי החבשי שוגר מברק: „מה קרה השנה, מדוע לא הגיעו מי הנילוס לגובהם המקובל?"

התשובה שהגיעה מכל מקום היתה פשו־טה ותמימה: לא היה כאן שום מעשה אווילות אנגלי, אלא יד אלוהים. כמות ה־גשמים שירדו בהרי חבש היתה קטנה מן

הירדן

רצון חזק ושרירי

לפני שבועיים פירסמה ממשלת הירדן תוצ־את מחקר של חברה אנגלית לתכנית השקאה של 165 אלף אקרים (660 אלף דונם) בעמק הירדן בין הכנרת וים המלח. תכנית זו תאפ־שר יישובם של למעלה ממאה אלף פליטים באיזור העומד היום שומם ברובו. תכנית זו היא חלק של תכנית רחבה יותר שעובדה לפני מלחמת העולם השניה, אך לא בוצעה בגלל כל מיני טעמים.

מבחינה טכנית אין כל קושי בביצוע התכ־נית אולם כאן קובעים כמה מכשולים בלתי טכניים אשר הראשון ביניהם הוא חוסר הסכם בין ישראל והירדן. תכנית רחבה יותר רואה את ניצול מי הירדן, לכל אורך נתיבו, לטו־בת מתישבי שתי גדותיו. הדבר כרוך בהסכם הדדי, כי העבודות הנחוצות לכך תבוצענה על אדמות שתי המדינות חליפות. אולם היות וישראל היא החולשת על מעיינות הירדן ומקורו, חיפשה ממלכת הירדן תכנית שלא תהיה תלויה בהסכמתה של ישראל. לכך נב־חר נהר הירמוך הנובע אמנם בסוריה, גובל לאורך קצר עם ישראל אך מהווה את פלג המים החשוב ביותר הנשפך לתוך הירדן בש־טח ירדני. לדעת המתכננים הירדניים וה־אנגלים לא יהיה כאן כל מקום להתנגדות ישראלית. אשר לסוריה, מאבדת היא את מימי הירמוך בלאו הכי ללא אפשרות שימוש אינ־טנסיבי בהם, מאחר שהנהר נובע לרגלי צו־קים גבוהים.

אולם נמצאו אנשים שלא היו מעוניינים בפיתוח זה. טענתם העיקרית היא שיש לח־כות עד השגת הסכם עם ישראל — אז, בפי הקיצוניים יותר, תיסולה של ישראל — ול־בצע את התכנית הרחבה יותר. כי אין בטחון ששלב מצומצם זה לא יפריע בבוא העת לתכנית הגדולה.

תרופה רוחנית. אולם רוב הצמרת ה־פוליטית של רבת עמון מעונינת שתכנית זו תוצא לפועל. זהו המשך הגיוני של נסיונותי־הם ליישב ככל האפשר יותר פליטים על מנת ליצור אוכלוסיה גדולה מזו הקיימת עתה בארצם השוממה למחצה. גם חוסר האמצעים הכספיים לא יעמוד כנראה למכשול בדרכם. „אבותינו ואבות אבותינו חפרו תעלות ל־השקאת שדותיהם," כתב שר החקלאות היר־דני. „אין כל סיבה למה לא נדע לעשות זאת גם אנחנו. עדיין יכולים אנו, תודה לאל, להש־תמש בידינו. לא הפכנו לעם התלוי במכונות להשגת לחמו. אמנם נשתמש גם בטרקטורים. אבל זאת לא אומרת שהפלחים ישבו שלובי זרוע עד אשר יזרמו המים לשדותיהם. לכך אין לנו כסף."

לפי התכנית תיחפר תעלה מרכזית על ידי מהנדסים מומחים (אם אפשר ערביים). תע־לות המשנה תיחפרנה על ידי הפליטים אשר יישבו במקום. „לא תהיה זו תרופה למצבם הכלכלי בלבד," ממשיך שר החקלאות, „תה־יה זו גם תרופה למצבם הרוחני." כי אחת מבעיותיהם העיקריות של המטפלים בפליטים במרחב היא בעיית הניוון ההדרגתי המשתלט עליהם מחוסר מעשה.

לכל פליט תוקצה חלקת אדמה. אם הוא רוצה שאדמה זו תישא פרי ייאלץ ליטול את הטוריה ולחפור תעלה שתוביל את המים ל־חלקתו. אם הוא רוצה יותר אדמה ויבול גדול יותר יצטרך להאריך את התעלה, לחזקה בא־בנים, לעבד אדמה נוספת. „זהו חוק קיום ראשוני: אם אין לנו המכשירים המשוכללים, הבטון והפלדה שהיהודים משתמשים בהם," מסיים השר, „אין זה אומר שעלינו להמשיך לגוזע ברעב בזמן שאדמה יבשה רחוקה ממקו־רות המים. עלינו לשפר את מצבנו באמצעינו אנו — רצון חזק ושרירי."

המשיחת הערבית כועידת פאריס
בכורסאות נוחות, מחזה ישן

תשבץ מס. 85

(ערוך עפ"י מתכונת הכתיב המלא)

מ א ו ז ן: 1) שאשתו מתה עליו; 4) הפוכו של מורד; 8) תפילה הנאמרת לאחר תפילת „שחרית"; 10) עז רוח; 12) רכיסי בוקר; 13) שביל לריצה, 16) בתוכו; 17) מקום נדוי עגבים; 19) לפיכך; 20) דיאלקט; 21) אויב; 23) תוך העצמות; 24) הראשון שהוכיח כי הארץ מסתובבת סביב לש־מש; 26) מעטה; 27) קיים; 29) שדורש תפירה; 31) בא לפני הדעם; 33) סוחר זיעה; 35) עני; 36) כלי יד להובלה; 38) כפול; 39) חלקיק במנגנון המכונה; 41) פחד; 43) תפירה צרה למעבר מים; 44) נעל קיצית.

מ א ו ג ד: 1) אזמל; 2) אדמת הנגב; 3) מפלגה ישראלית; 5) פר צעיר; 6) משאבת נופנו; 7) כנוי לפקוח חובבות בשעות הפנאי; 8) מטה כללי; 9) נמל במרחב; 11) מטבע הנהוגה בברית המועצות; 14) כלי הובלה; 15) תואר הולנדי; 18) צורה הנ־דסית מרובת צלעות; 20) מתכת צהובה; 22) בוץ; 23) מפלגה ישראלית שמאלית; 25) שרץ עוקצני; 28) נאכל ביום הסדר; 30) לא חובה; 31) בן; 32) אחרית; 34) כביר; 36) חרמש; 37) סמל לשונאי ישראל; 40) שאינו טוב; 42) משבטי ישראל.

פתרון תשבץ מס' 84

מ א ו ז ן: 1) שמים; 4) פנ; 6) מפקד; 10) מפ"ם; 11) צריף; 13) הלל; 14) נר; 15) פרה־סיה; 17) לי; 18) שדוך; 20) הכנה; 23) פרנסה; 25) אח; 27) את; 29) יד; 30) פילגש; 32) של־ניה; 35) דב; 36) סם; 37) רב; 38) רבשיה; 41) מבוא; 43) קפדן; 45) נץ; 46) אלבניה; 49) ת"ן;

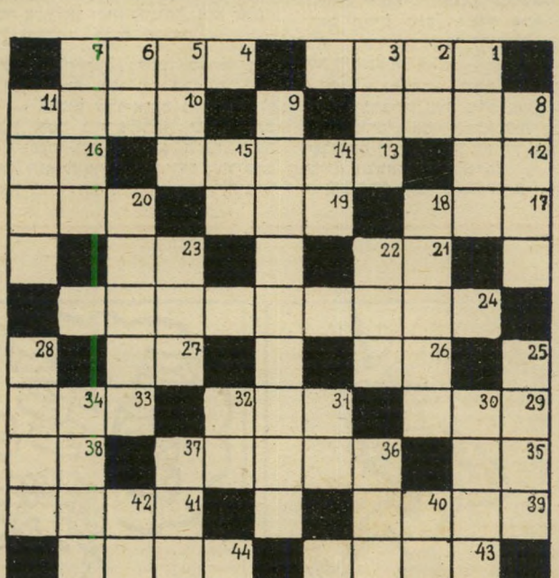

51) דעת; 53) פרון; 54) מיד; 55) מרון; 56) די; 57) שמלה.

מ א ו ג ד: 1) שמן; 2) מפרש; 3) ים; 4) פרה; 5) נים; 7) פה; 8) קללה; 9) דלי; 11) צרכניה; 12) פיה; 15) פור; 16) הבאי; 19) דה; 21) נח"ל; 22) ראשון; 24) סד; 26) חשמן; 28) תל; 30) פושקין; 31) גם; 33) נרב; 34) יבוא; 35) דב; 39) קסה; 40) הר; 41) מצער; 42) אלף; 44) נחלץ; 45) נדם; 47) ברד; 48) נוי; 50) נדה; 52) תו; 54) מם.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ 84

אחר שהעולם הזה (724) טעה ופרסם נלופה לא נכונה לתשבץ 84 נמצאו ככל זאת 11 פותרים, שמצאו את הנלופה הנכונה. (כותב יעקב בורד, ירושלים: „רק ההתחלה קשה... צריכים רק סבלנות... זה ארך לי כשעה ומחצה") ושלחו את הפתרונות הנכונים. כולם זכו בפרסי ספרים, כאות הוקרה על עמלם:

יעקב בורד, ירושלים, צפניה 72; מ. דינור, יפו, שדרות ירושלים 84; אבנר יאיר, ת"א, הרצל 66; יעקב כהן, חיפה, שמריהו לוין 12; ד. כהן, ת"א, תיבת דאר 221; אסתר כץ, נס־ציונה, שיכון חיילים משוחררים; אריה נונה, ת"א, בן־יהודה 208; תמר קבצ'ניק, ת"א, ננסין 8; רחל מהודר, ת"א, ביל"ו 11; ירדנה שנירדר, ת"א, דיזנגוף 247; תמר שרף, חיפה, כר־ניורא 21.